

Brüssel, 4. märts 2026
(OR. en)

5290/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2024/0102(NLE)

AELE 3
AND 2
SM 2
MI 15

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU OTSUS, mis käsitleb liidu nimel ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu allkirjastamist ja selle ajutist kohaldamist

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2026/...,

...

**mis käsitleb liidu nimel
ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning
teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja
San Marino Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu allkirjastamist ja
selle ajutist kohaldamist**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõigetega 5 ja 7 ning artikli 218 lõike 8 teise lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 16. detsembril 2014 andis nõukogu komisjonile loa pidada liidu nimel läbirääkimisi Andorra Vürstiriigi (edaspidi „Andorra“), Monaco Vürstiriigi (edaspidi „Monaco“) ja San Marino Vabariigiga (edaspidi „San Marino“) assotsieerimislepingu üle. Läbirääkimisi peeti 16. detsembri 2014. aasta läbirääkimisjuhiste kohaselt.
- (2) 17. septembril 2023 leppisid Monaco ja komisjon kokku läbirääkimiste peatamises, sest mõlemad pooled olid täheldanud, et on võimatu ühitada ühelt poolt komisjoni läbirääkimisjuhiseid ja teiselt poolt Monaco seatud piiranguid, mille eesmärk oli eelkõige säilitada kodanike elu-, töö- ja elamistingimused riigis muutumatuna.
- (3) Võttes arvesse tihedaid ajaloolisi, geograafilisi, kultuurilisi, poliitilisi ja majanduslikke sidemeid liidu, Andorra ja San Marino vahel ning nende soovi oma suhteid tervikliku ja sidusa õigusraamistiku loomise kaudu süvendada, mitmekesistada ja alal hoida, viidi läbirääkimised Andorra ja San Marinoga edukalt lõpule 12. detsembril 2023.

- (4) Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vahelises assotsieerimislepingus (edaspidi „assotsieerimisleping“) on ette nähtud Andorra ja San Marino osalemine liidu siseturul ja sellega seotud horisontaalsetes ja toetavates poliitikameetmetes ning samal ajal liidu ja kummagi nimetatud riigi vahel praegu eksisteeriva tolliliidu asendamine. Samuti sisaldab assotsieerimisleping raamistikku võimalikuks koostööks nelja vabadusega hõlmamata koostöövaldkondades, nagu teadusuuringud ja tehnoloogiaarendus, haridus, koolitus ja noored, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, kultuur ja regionaalpoliitika.
- (5) Et tagada liidu siseturu tulemuslik toimimine, nähakse assotsieerimislepingus ette õigusnormide dünaamiline ühildamine. Assotsieerimisleping sisaldab ka sätteid, millega kehtestatakse vaidluste lahendamise mehhanism, kus assotsieerimislepingu tõlgendamise ja kohaldamisega seotud vaidluste lahendamise pädevus on Euroopa Liidu Kohtul.
- (6) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule (edaspidi „ELi leping“) ja Euroopa Liidu toimimise lepingule (edaspidi „ELi toimimise leping“) lisatud deklaratsioonile nr 3 Euroopa Liidu lepingu artikli 8 kohta võetakse arvesse Andorra ja San Marino kui väikeste riikide olukorda. See kajastub mitmes kohanduses, mis tehakse assotsieerimislepingu lisades loetletud liidu õigusaktide sätetes, ning mitmes üleminekuperioodis, mis nähakse ette liidu õigustiku osade rakendamiseks ja kohaldamiseks.

- (7) Assotsieerimislepingu raamprotokoll nr 3 finantsteenuste kohta võimaldab järkjärgulist pääsu liidu finantsteenuste siseturule, kusjuures Andorra ja San Marino võivad otsustada mitte taotleda pääsu tervele liidu finantsteenuste siseturule. Selline võimalus ei tohiks kesta kauem kui 15 aastat pärast assotsieerimislepingu jõustumist.

- (8) Võttes arvesse Andorra ja San Marino eripära ning sellega seotud erieeskirju ja -sätteid, mis on kehtestatud selleks, et tagada korrakohane ja usaldusväärne turuintegratsioon, on lisaks kaitsemeetmetele, mis reguleerivad liikmesriikide suhteid siseturul, vaja kehtestada finantsteenuste valdkonnas turulepääsu suhtes konkreetsed lisakaitsemeetmed, eelkõige seoses nõuetega kohalikule teenuste osutamisele Andorras ja San Marinos ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1093/2010¹ asutatud Euroopa Pangandusjärelevalve (Euroopa Pangandusjärelevalve), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1094/2010² asutatud Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010³ asutatud Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1620⁴ asutatud Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ameti (edaspidi „Euroopa järelevalveasutused“) erakorraliste volitustega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1094/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/79/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1094/oj>).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1095/oj>).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1620, millega asutatakse Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Amet ning muudetakse määruseid (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 1094/2010 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj>).

- (9) Pääs liidu finantsteenuste siseturule peaks seetõttu sõltuma finantssektorit käsitleva liidu õigustiku täieliku ja tulemusliku rakendamise ning Andorra ja San Marino õigus- ja järelevalveraamistike kindluse põhjalikust hindamisest ning selleks on vaja, et komisjon võtaks vastu positiivse soovitus selle kohta, et kõik assotsieerimislepingus sätestatud vajalikud tingimused on asjaomaste Euroopa järelevalveasutuste ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu arvamusi arvesse võttes täidetud. Asjaomased Euroopa järelevalveasutused ja Ühtne Kriisilahendusnõukogu peaksid komisjoni järelevalve all viima läbi Andorra ja San Marino finantssektori põhjaliku hindamise kooskõlas raamprotokolliga nr 3, järgides käesolevas otsuses sätestatud menetlust, mis käsitleb järelevalvetaristu hindamiseks kasutatavate hindamiskriteeriumide ja -metoodika kehtestamist.
- (10) Assotsieerimislepingut tuleks osaliselt kohaldada ajutiselt kooskõlas selle artikliga 112, mis näeb ette, et assotsieerimislepingut kohaldatakse enne selle jõustumist ajutiselt, kuni assotsieerimislepingu jõustumiseks vajalikud menetlused on lõpule viidud.
- (11) Assotsieerimislepingu liidu nimel allkirjastamine ei mõjuta liidu ja selle liikmesriikide vahelist pädevuste jaotust. Käesolevat otsust ei tohiks tõlgendada nii, nagu kasutaks liit võimalust teostada oma välispädevust assotsieerimislepinguga hõlmatud valdkondades, mis kuuluvad jagatud pädevusse, mille puhul ei ole liit veel vastavat pädevust liidu sees teostanud.

- (12) Assotsieerimislepingu osade ajutine kohaldamine ei mõjuta aluslepingute kohast pädevuse jaotust liidu ja selle liikmesriikide vahel.
- (13) On asjakohane määrata kindlaks eritingimused liidu esindamise kohta assotsieerimislepinguga loodud assotsiatsioonikomitees, ühiskomiteedes ja muudes assotsieerimislepinguga loodud organites. Vastavalt ELi lepingu artikli 17 lõikele 1 esindab liitu komisjon, kes väljendab liidu seisukohti kooskõlas aluslepingutega.
- (14) On asjakohane määrata ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 7 kohaselt kindlaks eritingimused, mille alusel tehakse otsus seisukoha kohta, mis võetakse liidu nimel assotsieerimislepinguga loodud ühiskomiteedes, tagamaks, et liidu poolt assotsieerimislepinguga hõlmatud valdkondades vastu võetud õigusaktid inkorporeeritakse assotsieerimislepingusse võimalikult kiiresti pärast seda, kui need vastu võetakse ning Andorra ja San Marinos edastatakse, et tagada võimalikult suures ulatuses, et neid õigusakte hakatakse liidus, Andorras ja San Marinos kohaldama samaaegselt.
- (15) Samuti on asjakohane anda komisjonile ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 7 kohaselt volitus kiita liidu nimel heaks teatavad assotsieerimislepingu muudatused, mis võetakse vastu lihtsustatud korras või mille assotsieerimislepingu alusel loodud organ võtab vastu vastavalt assotsieerimislepingu sätetele. Muud otsused, mille võtab vastu assotsieerimislepingu alusel loodud organ, kui kõnealusel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, tuleks liidu nimel heaks kiita vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikele 9.

- (16) Selleks et liit saaks kooskõlas assotsieerimislepinguga võtta oma huvide kaitseks kiireid ja tõhusaid meetmeid, peaks komisjon võtma assotsieerimislepingu vastavates sätetes sätestatud tingimustel assotsieerimislepingu ebaõige kohaldamise korral kompensatsioonimeetmeid, assotsieerimislepingu rakendamisest tulenevate tõsiste piirkondlike majanduslike, ühiskondlike või keskkonnavalaste raskuste korral kaitsemeetmeid või tasakaalustavaid meetmeid, liitu mõjutava terrorirünnaku või loodusõnnetuse või inimtegevusest tingitud õnnetuse korral kaitsemeetmeid või tasakaalustavaid meetmeid, tubakaga seotud kaitsemeetmeid ning tasakaalustavaid meetmeid, sealhulgas peatama tolli turvameetmete kohaldamise. Sellega seoses tuleks kaitsta nõukogu õigusi nõuandemenetluse teel.
- (17) Tuleks allkirjastada assotsieerimisleping ja teha käesolevale otsusele lisatud ELi ja Andorra ühisdeklaratsioon isikute vaba liikumise kohta ning ELi ja Andorra ühisavaldus lennutranspordi kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu liidu nimel allkirjastamiseks antakse luba, eeldusel et nimetatud assotsieerimisleping sõlmitakse.⁵⁺

Artikkel 2

1. Kiidetakse heaks käesolevale otsusele lisatud ELi ja Andorra ühisdeklaratsioon isikute vaba liikumise kohta ning ELi ja Andorra ühisavaldus lennutranspordi kohta.
2. Nõukogu võtab teadmiseks järgmised Andorra deklaratsioonid:
 - i) Andorra deklaratsioon tubakasektori kohta ning
 - ii) Andorra deklaratsioon Andorra olukorra ning julgeoleku ja avaliku korra kaitsmise kohta.

⁵ Assotsieerimislepingu tekst on avaldatud ELT L, ..., ELI: ...
⁺ Delegatsioonid/ELT: vt dok ST 11787/2024.

Artikkel 3

1. Komisjon esindab liitu assotsiatsioonikomitees, ühiskomiteedes, tollikoostöö allkomitees, toiduohutuse ning veterinaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomiteedes, finantsteenuste allkomiteedes, statistika allkomiteedes ning muudes assotsieerimislepingu artikli 76 lõike 8 kohaselt moodustatud allkomiteedes ja töörühmades.
2. Kui komisjon esindab assotsieerimislepinguga loodud organites liitu, teavitab ta nõukogu aegsasti koosolekutel toimunud aruteludest ja nende tulemustest ning kõnealustel koosolekutel vastu võetud õigusaktidest. Komisjon teavitab asjakohaselt ka Euroopa Parlamenti.

Artikkel 4

1. Kui komisjon esitab nõukogule ettepaneku, mis komisjoni arvates kuulub assotsieerimislepinguga hõlmatud valdkonda, teatab ta, et pärast vastuvõtmist laiendatakse kõnealuse ettepaneku põhjal vastuvõetud liidu õigusakti Andorra ja San Marinole.

2. Seisukohad, mis võetakse liidu nimel assotsieerimislepingu artikliga 76 loodud ühiskomiteedes seoses kõnealuste ühiskomiteede otsustega, millega üksnes laiendatakse liidu õigusakte Andorra ja San Marinole, võttes arvesse vajalikke tehnilisi kohandusi, võtab liidu nimel vastu komisjon.
3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud ühiskomiteede otsuste puhul, millel on muu kui kõnealuses lõikes osutatud õiguslik toime, võetakse liidu nimel võetavad seisukohad vastu ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 sätestatud korras.

Artikkel 5

1. Järelevalvetaristu hindamiseks kasutatavate hindamiskriteeriumide ja -metoodika kehtestamiseks vastavalt raamprotokoll nr 3 artikli 10 lõikele 2 kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud menetlust.
2. Euroopa järelevalveasutused edastavad hindamiskriteeriumide ja -metoodika kavandi komisjonile.
3. Komisjon võtab järelevalvetaristu hindamiseks kasutatavate hindamiskriteeriumide ja -metoodika kavandi kohta vastu arvamuse. Komisjon edastab oma arvamuse teavitamise eesmärgil Euroopa järelevalveasutustele ja nõukogule.

4. Lõikes 1 osutatud kriteeriumides ja metoodikas võetakse täiel määral arvesse komisjoni poolt lõike 3 kohaselt esitatud arvamust. Kui Euroopa järelevalveasutused kalduvad märkimisväärselt kõrvale komisjoni arvamusest ja selles esitatud soovitudest, esitavad nad komisjonile selle kohta igakülgsest põhjendatud selgituse.

Artikkel 6

Enne raamprotokolli nr 3 artikli 15 kohase otsuse vastuvõtmist teavitavad Euroopa järelevalveasutused sellest komisjoni, kes omakorda teavitab nõukogu.

Artikkel 7

1. Komisjon teeb liidu otsuse võtta assotsieerimislepingu vastavates sätetes sätestatud tingimustel järgmisi meetmeid:
 - a) assotsieerimislepingu ebaõige kohaldamise korral kompensatsioonimeetmed tasakaalustamatuse korvamiseks vastavalt assotsieerimislepingu artikli 90 lõikele 7;

- b) kui assotsieerimislepingu rakendamisest tulenevad tõsised piirkondlikud majanduslikud, ühiskondlikud või keskkonnavalased raskused, mis jäävad tõenäoliselt püsima – kaitsemeetmed või tasakaalustavad meetmed vastavalt assotsieerimislepingu artiklile 97;
 - c) liitu mõjutava terrorirünnaku, loodusõnnetuse või inimtegevusest tingitud õnnetuse korral kaitsemeetmed või tasakaalustavad meetmed vastavalt assotsieerimislepingu artiklile 98;
 - d) tubakaga seotud kaitsemeetmed vastavalt Andorra protokollile artiklile 12;
 - e) tasakaalustavad meetmed, sealhulgas tolli turvameetmete kohaldamise peatamine vastavalt Andorra protokollile artiklile 24.
2. Kui komisjon kavatses võtta ükskõik millise lõikes 1 osutatud meetme, annab ta selle kohta nõukogule õigeaegselt piisavat teavet, et nõukogu saaks pidada sisulist arvamuste vahetust. Komisjon võtab väljendatud arvamusi võimalikult suurel määral arvesse. Komisjon teavitab asjakohaselt ka Euroopa Parlamenti.

Artikkel 8

1. Tingimusel et assotsieerimisleping sõlmitakse hilisemal kuupäeval ja kuni assotsieerimislepingu jõustumiseni kohaldatakse assotsieerimislepingu osi kooskõlas assotsieerimislepingu artikli 112 lõikega 2 ajutiselt alates selle kuu esimesest päevast, mis järgneb kuule, mil lepinguosaline andis oma ratifitseerimis-, sõlmimis- või heakskiitmiskirja hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, välja arvatud juhul, kui muu lepinguosaline teatab, et selline ajutine kohaldamine ei ole võimalik.
2. Assotsieerimislepingu ajutise kohaldamise alguskuupäev avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.
3. Kui käesoleva artikli lõike 1 ja assotsieerimislepingu artikli 112 lõike 2 kohased tingimused assotsieerimislepingu osade ajutiseks kohaldamiseks ei ole täidetud, võib assotsieerimislepingut kohaldada täielikult või osaliselt ELi poole ja Andorra või San Marino vahel alates teise kuu esimesest päevast, mis järgneb kuule, mil ELi pool või Andorra või San Marino andsid ratifitseerimis-, sõlmimis- või heakskiitmiskirjad hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, välja arvatud juhul, kui ELi pool või Andorra või San Marino on teatanud, et selline ajutine kohaldamine ei ole võimalik.

Artikkel 9

Käesoleva otsuse artikli 8 kohaldamisel kohaldatakse assotsieerimislepingut ajutiselt kuni selle jõustumiseni kooskõlas assotsieerimislepingu artikli 112 lõigetega 2 ja 3, välja arvatud küsimustes, mis ei kuulu ELi toimimise lepingu artikli 3 kohaselt liidu ainupädevusse ja mis on käesoleva otsuse kohaldamisel järgmised:

- a) assotsieerimislepingu II osa 5. peatüki artiklid 27–32 niivõrd, kuivõrd kõnealused artiklid käsitlevad kaudseid investeeringuid ega mõjuta ühiseeskirju ega muuda nende kohaldamisala;
- b) assotsieerimislepingu V osa artikkel 63 niivõrd, kuivõrd kõnealune artikkel ei mõjuta ühiseeskirju ega muuda nende kohaldamisala.

Artikkel 10

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

... ..

Nõukogu nimel
eesistuja
